

få permanent opholdstilladelse, men at det i virkeligheden er et langt bedre forslag om, at man vælger en fast grænse.

Man kan så diskutere, hvor grænsen skal være. Vi synes for Kristeligt Folkepartis vedkommende, at den skal være ved fem år, men at det så er alt inklusive, så man ikke får tre år plus en asylansøgningsbehandlingstid eller fem år plus måske op til to år eller syv år plus op til to år. Jeg synes, at ikke mindst Venstre og De Konservative skal overveje det grundigt, for jeg fornemmer helt klart, at ministeren er villig til det, og her tror jeg, der ligger en god kompromismulighed.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Retfærdighed vil vi altid meget gerne overveje, men hvad er retfærdighed? Kommer vi i virkeligheden med den ordning til at gavne dem, der trækker sagen i langdrag og i langdrag og i langdrag? Jeg tror nok, at de andre partier skal foretage en meget filosofisk overvejelse parret med den praksis, som vi kender, om, hvorfor sagerne trækker meget ud.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til Venstres ordfører vil jeg sige, at man ikke får noget som helst ud af at trække sagen i langdrag. Det er jo ikke det, der ligger i forslaget her. Det er ikke et forslag om, at man efter en vis periode automatisk får asyl eller automatisk får opholdstilladelse. Det er jo slet ikke det, det handler om. Det er klart, at for at kunne få varigt ophold skal man selvfølgelig have et godkendt opholdsgrundlag. Spørgsmålet er udelukkende, om den tid, det tager at behandle sagen, skal tælle som død periode eller tælle med i perioden.

Derfor vil jeg sige, at i og med at det lille problem er fjernet, forstod jeg egentlig fru Birthe Rønn Hornbechs bidrag her som et tilsagn, og så er vi næsten for alvor i gang med en national alliance eller et nationalt kompromis på det her lille område, for vi har jo stadig væk diskussionen om hvor lang tid. Vi synes tre år er mere end rigeligt. Jeg er sikker på, at Venstre og De Konservative vil fastholde deres forslag om syv år, og der kan være forslag derimellem. Det er så den politiske diskussion, vi må have.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det lyder meget enkelt, som hr. Søren Søndergaard siger det. Jeg er bare ikke sikker på, at det er så enkelt, og vores forudsætninger for at vurdere det er måske også meget anderledes end hr. Søren Søndergaards. Men jeg mener, det skal vurderes meget nøje, hvad der er retfærdighed i den sag.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg vil gerne sige, at den pressemeddelelse, der blev udsendt i morges, står jeg selvfølgelig ved, men jeg tror nok, den bliver en lille smule overfortolket her. Det, der især blev drøftet i morges – næsten før, jeg stod op, og jeg synes ellers, jeg står tidligt op – var nemlig det med tre, fem og syv år, og det var faktisk et lille svar på, at jeg ikke vil stå fast på noget bestemt. Men jeg vil sige det, som jeg sagde her for et øjeblik siden, og det gælder altså også boligpolitikken, og det gælder de ting, som jeg har kommenteret i forhold til Venstre og De Konservative. Mere vil jeg ikke sige. Jeg mener, der er en mulighed for at forhandle.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 65: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Forstærket integration af børn af flygtninge og indvandrere).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 16/4 98).

Sammen med denne sag foretoges:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 66: Forslag til lov om undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge m.fl. og sprogcentre.

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 16/4 98).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Peter Baadsgaard (S):

De foreliggende lovforslag her skal ses i sammenhæng med det netop forhandlede lovforslag om integration.

Undervisningen i dansk for voksne udlændinge er et afgørende element i integrationen, sådan som vi ser det i Socialdemokratiet. Med disse forslag lægges der op til en styrkelse af undervisningen i dansk for udlændinge. Der er både tale om et kvalitativt løft og en forøgelse af det nuværende timetal med omkring 30 pct. i forhold til i dag, som jeg sagde.

Det finder vi meget tilfredsstillende i Socialdemokratiet. Det er helt nødvendigt, at flygtninge og indvandrere lærer det danske sprog, hvis de skal bo og leve i Danmark, og det er en forudsætning for at få arbejde, for at kunne uddanne sig og tage del i samfundslivet i øvrigt. Så det er gode intentioner, og der opstilles her en række muligheder for, at intentionerne kan opfyldes.

Sprogundervisning og den øvrige integrationsindsats skal spille sammen efter lovforslaget, så det kommer til at fungere som en helhedsorienteret indsats. Derfor er det også naturligt og rigtigt, at ansvaret for danskundervisningen af voksne indvandrere og flygtninge placeres hos kommunerne.

Det forudsætter, at kommunerne samarbejder om undervisningen – det vil jeg gerne understrege – når vi samtidig skal give undervisningen et kvalitativt løft. Det er altså ikke tanken, og det er det jo heller ikke efter lovforslaget, at der skal være flere uddannelsescentre.

Ministeren bemyndiges også ifølge lovforslaget til at fastsætte regler om minimumsstørrelser af sprogcentre, ligesom der lægges op til, at ministeren kan fastsætte bindende regler om undervisningens indhold, omfang og tilrettelæggelse. Det finder vi er meget tilfredsstillende

for at sikre os en kvalificeret undervisning, der imødekommer indvandreres og flygtninges behov.

Loven skal træde i kraft den 1. januar 1999, men de bestemmelser, der skal forberede lovens ikrafttræden, træder i kraft den 1. juli 1998. Når jeg nævner det, er det for her og nu at opfordre ministeren til meget hurtigt at få kommunerne til at få afklaret, hvorledes samarbejdet mellem kommunerne skal organiseres.

De eksisterende sprogcentre og ikke mindst deres ansatte har en berettiget forventning om en hurtig afklaring af deres situation, og jeg tror også, det er i vores interesse, i det offentlige interesse, at vi sikrer en sådan afklaring hurtigt, så gode lærerkræfter ikke forsvinder ud af systemet.

Så vi kan med disse ord tilslutte os L 66 og ser gerne lovforslaget fremmet.

Det gælder også for L 65, som drejer sig om en forstærket indsats for at sikre børn af flygtninge og indvandrere et tilstrækkeligt kendskab til dansk, når de starter i skolen. Det imødekommer helt et ønske, vi har i Socialdemokratiet om at sikre, at børn, der begynder i første klasse eller børnehaveklasse, kan det danske sprog, så de kan undervises på lige fod med deres danske jævnaldrende. Det er det, som vi tager endnu et skridt for at få opfyldt ved, at vi nu gør det til en pligt for kommunerne at tilbyde forældre til børn i førskolealderen mulighed for at få deres sproglige udvikling tilgodeset, også når det drejer sig om det danske sprog.

Vi er meget tilfredse med dette lovforslag, og vi mener, at det har nogle gode elementer i sig, ikke alene med hensyn til at give de pågældende børn en bedre skolegang den dag, de begynder i skolen, men også med hensyn til at berolige de danske forældre, der måske kan være bekymrede for undervisningens kvalitet, hvis der i første klasse eller i det hele taget i skoleklasserne skal undervises på mange sprog.

Det er helt afgørende, at der gøres en indsats, for at så mange som muligt af de tosprogede børn kommer med i den ordening her, især dem, der ikke søger daginstitutioner, og derfor vil jeg også her opfordre ministeren til at sikre, at kommunerne foretager, jeg vil godt sige en opsøgende virksomhed. Det er ikke nok, at man rykker en annonce ind og siger, at nu har vi det tilbud. Der skal gøres en aktiv indsats for at få flest muligt med i det her. Og jeg tror såmænd, at kommunerne står sig ved det om ikke af andre grunde så af økonomiske grunde, for

hvad man her kan lave af forberedende undervisning til den egentlige skolegang kommer mangefold igen senere.

Det her er også efter Socialdemokratiets opfattelse et godt lovforslag, og vi anbefaler med disse ord begge lovforslag.

Anders Mølgaard (V):

Som bekendt er det kun 2-3 måneder siden, at vi netop her i salen drøftede næsten fuldstændig identiske lovforslag, så det er klart, at der nok ikke er ret mange af os, der har skiftet synspunkter ret meget på 2-3 måneder. Det er ikke forventeligt i hvert fald, så det bliver en reprise; men sådan er det.

Jeg vil starte med nogle meldinger om L 65. Der er vores holdning selvfølgelig stadig væk, at som vi ser konsekvenserne af det lovforslag, ligner det et rent vinderspil. Det er selvfølgelig fuldstændig uholdbart, at der i dag kan gå op til et par år eller måske 3, før mange børn af indvandrere og flygtninge kan deltage i en klasses almindelige undervisning på grund af, at de simpelt hen er bagud på point, at der er et sprogligt efterslæb, som i virkelighedens verden er meget svært at indhente; det ved vi alle sammen.

Men jeg vil også gerne understrege, at de tilbud, som er skitseret i lovforslaget, aldrig kan erstatte den optimale og naturlige situation, hvor sprogstimulering foregår gennem naturlig leg mellem danske børn og tosprogede børn.

Samfundet kan, til trods for at vi mobiliserer al mulig god vilje, ikke løse alle problemer, heller ikke på det her område. Også forældrene har i dagligdagen et væsentligt ansvar, en forpligtelse til at undgå social isolation af børnene og i stedet stimulere børnenes mulighed for også at møde danske børn.

Så efter Venstres opfattelse er det lovforslag et skridt i den rigtige retning. Det er såre fornuftigt, at tosprogede børn allerede fra 3-årsalderen skal tilbydes mulighed for at styrke kendskabet til dansk. Alt andet lige bør dette initiativ i hvert fald medføre, at tosprogede børn i fremtiden vil møde op i folkeskolen med bedre danskundskaber, end tilfældet er i dag, og det vil være til glæde både for de tosprogede børn og samtidig også og ikke mindst være en klar fordel for danske børn, som i dag mister tid og ressourcer, på grund af at mange klassekammerater har eklatant mangel på danskundskaber ved skolestarten.

Så vidt altså L 65, som vi kun har egentlige lovord tilovers for.

Hvis nu jeg vender mig mod L 66, må jeg sige, at der er jeg nødt til at blande lidt malurt mellem roserne. Men det er klart, at det er såre logisk, at den klart vigtigste forudsætning for, at man kan blive integreret i en ny kultur og i en ny nation, er kendskab til og endda helst fortlighed med sproget. Det er klart, at det er en banal konstatering, men ikke desto mindre en kendsgerning, og her hjælper det altså ikke at have et lavt ambitionsniveau og springe over, hvor gærdet er lavest.

Det er bydende nødvendigt, at vi hæver ambitions- og forventningsniveauet med hensyn til flygtnings og indvandreres evne til at beherske det danske sprog. Alt andet er efter min mening ren pseudohumanisme, som naturligvis i det lange løb ligner en bjørnetjeneste.

Det altafgørende og centrale mål for Venstre er at styrke undervisningskvalitet og effektivitet. Det er og bør være krumtappen i den diskussion, vi har i dag, og så må midlerne, herunder den efter min mening meget overophedede og fuldstændig ude af proportion-lignende diskussion om kommunal eller amtskommunal kompetence, være af klar sekundær karakter.

Det altafgørende er altså at nå en markant højere faglig kvalitet i undervisningen af indvandrere og flygtninge. Det er det, det hele må dreje sig om, også disputten her i dag og de forhandlinger, der må følge i kølvandet på denne første behandling. Derfor kan vi altså varmt støtte lovforslagets krav om fastsættelse af bindende regler om undervisningens indhold, omfang og tilrettelæggelse. Der skal selvfølgelig også fastsættes klare mål og delmål for undervisningen på de forskellige niveauer. Alt det kan vi selvfølgelig tilslutte os, det er logisk.

Det er også naturligt, at der skal være mulighed for sprogprøver. Hvis vi skal opnå et mærkbart kvalitetsløft af undervisningen, er det nødvendigt, at der skabes grundlag for etablering af meget homogene hold, og deri er jeg enig med flere – eller i hvert fald i det, der er blevet sagt fra den socialdemokratiske ordfører, der påpeger lige præcis det koncise krav, at deltageres faglige forudsætninger er direkte sammenlignelige og på samme niveau. Det er meget klart utilfredsstillende for alle parter, og det er et rent taberspil, at analfabeter i dag kan risikere at sidde på hold med f.eks. indvandrere og flygtninge med en akademisk baggrund.

Med hensyn til opgavens placering har vi på det sidste oplevet nogle meget skarpe fronter, og det er tankevækkende, at Folketinget så sent som i 1986 flyttede kompetencen netop fra kommunerne til amtskommunerne, fordi man ønskede en bedre kvalitet. Nu ønsker regeringen altså at flytte opgaverne tilbage fra amterne til primærkommunerne med præcis samme kvalitetsbegrundelse. Altså ét skridt frem og ét skridt tilbage. Derefter må man igen konstatere, at livet faktisk er ret underfundigt.

For Venstre er det eneste afgørende behovet for kvalitetsløft. Det er det, vi skal fokusere på, og det mener jeg også vi alle sammen er bedst tjent med. Hvis ministeren og ministeriet virkelig under lovens videre behandling kan dokumentere, at vi kan opnå en mærkbar kvalitetsforbedring ved at flytte opgaven fra amterne til primærkommunerne, vil vi selvfølgelig fra Venstres side være villig til at drøfte det og være lydhøre, men vi forventer – og det synes vi også er legitimt – at vi får dokumentation for det initiativ, og det savner vi.

Vi vil også fra Venstres side under udvalgsarbejdet interessere os meget for antallet af sprogcentre og også for sprogcentrenes størrelse. Vi mener, det er vigtigt også at være opmærksom på den problemstilling. Vi mener altså, det er vigtigt at tænke os godt om på det her område, og vi vil lægge vægt på, at private skoler selvfølgelig også i fremtiden kan løse disse opgaver. Så det centrale for os er altså kvalitetsløftet og ikke så meget en diskussion om, hvem der har kompetencen. Men det er klart, at vi er villige til at indgå i en drøftelse af netop kompetencespørgsmålet.

Brian Mikkelsen (KF):

Disse forslag indebærer jo en kvalitativ forbedring, forhåbentlig, af undervisningen af fremmedsprogede, både børn, voksne og ældre. Det skal også sikre en bedre integration, men der er store problemer i et par af aspekterne, som jeg vil komme ind på her under behandlingen.

Hvis vi tager L 65 først, så er det vores udgangspunkt, at samfundet selvfølgelig ikke må svigte børn, som i forvejen er blevet svigtet af deres forældre. Det bør være en målsætning for os alle sammen, at børn af flygtninge og indvandrere skal kunne dansk inden skolestart. Det er utrolig vigtigt, at fremmedsprogede børn så hurtigt som muligt lærer dansk og kommer i kontakt med det danske samfund.

Problemet i dag er jo, at som situationen er nu, møder de først det danske samfund – kulturen, mentaliteten, sproget – når de starter i skolen, og så viser forskellige undersøgelser, også refereret i bemærkningerne til forslaget, at så er man allerede bagud.

Den måde, hvorpå man kan opnå en hurtig integration, en ordentlig integration i det danske samfund, er, hvis man kan dansk. Hvis man skal klare sig i skolen, skal man tage sig en uddannelse, klare sig ude på arbejdspladsen, så er dansk, dansk og atter dansk det vigtigste signal, man overhovedet kan sende alle folk, som ikke kan dansk, og som vil fungere i det danske samfund.

Det vil sige, at vi vil sikre – og det vil forslaget jo også – børn en mulighed for at komme i institution, ikke kun for at lære det danske sprog ordentligt, men også for at deltage i et socialt liv med kammerater og pædagoger i et dansk miljø. Og der er det, vi har en ændring i forhold til regeringens forslag. Vi mener nemlig, at kommunerne skal have en ret til at pålægge forældrene at sende deres børn i dansk børnehave eller pålægge dem anden egnet undervisning, så de lærer dansk, hvis de endnu ikke har lært sproget, og en eventuel optagelse i børnehave skal ske efter de almindelige betalings- og optagelsesregler.

For sagen er: Hvem er det, der kommer i klemme, hvem er det, der bliver gidsler i det her spil, hvis de ikke tager imod det tilbud, som de får mulighed for her? Det er børnene, som møder op i første klasse uden at kunne dansk. Og så har forældrene og vel også samfundet, fordi man ikke har tilladt sig at stille de skrappe krav, produceret nogle sociale tabere, som vil få problemer med at tilpasse sig det danske samfund senere hen.

I dag er muligheden der for at etablere danskundervisning for fremmedsprogede børn, inden de starter i skolen – det har vi selv stemt for – og kommunerne bliver kompenseret for udgifterne hertil.

Men vi mener altså, at kommunerne skal have en pligt til at tilbyde og børnene pligt til at modtage denne her undervisning, hvis der er behov for det. Dermed sikres det så, at børnene bliver i stand til at modtage undervisning i den danske folkeskole og dygtiggøre sig på lige fod med børnene med dansk baggrund. Et fuldgyldigt kendskab til det danske sprog er nøglen til erhverve sig viden og færdigheder i det danske

samfund og dermed også et fundament for at klare sig siden hen.

Derfor kan vi ikke være andet bekendt end at sikre os – til glæde for os alle sammen – at børn med tosproget baggrund får størst muligt udbytte af undervisningen i den danske folkeskole. De skal have fat i nøglen til integration, og det er flydende dansk, sådan at man kan gå i en normal klasse eller privatskole på linje med andre børn. Uden de fornødne sprogkunderskaber er integration af tosprogede betydelig sværere. Det er elementær logik; derfor bør man også kunne stille krav, og derfor er det her forslag altså for svagt efter vores mening.

Sagen er jo den, at 40 pct. af de fremmedsprogede børn ikke er optaget i en daginstitution, og det betyder, at deres omgang med danskere og det danske sprog erfaringsmæssigt er alt for lille. Vi mener, det er en meget vigtig sag at få integreret tosprogede i det danske samfund. Derfor har vi egentlig også en lille skeptisk holdning til, må jeg sige, at man har valgt at ændre førskoletilbudet til det kalenderår, hvor børnene er fyldt 4 år, og ikke, som i det tidligere forslag, for det kalenderår, hvor børnene fylder 3 år.

Vi ønsker generelt i Det Konservative Folkeparti at benytte gulerødderne i stedet for pisken, men i denne sag synes vi, at det er nødvendigt, at man benytter pisken, så alle får et tilbud og alle får muligheden.

Der er også et problem med økonomien i forslaget. Hvis man kigger på de økonomiske konsekvenser, står der i bemærkningerne til forslaget, at efter ministeriets vurdering vil omkostningerne ved forslaget for kommunerne i 1999 være 12,8 mio. kr., i år 2000 26,1 mio. kr., i år 2001 19,2 mio. kr. og så faldende. Det er ud fra den rigtige idé om, at når man får sprogstimulering tidligt, vil der være mindre behov for modersmålsundervisning senere hen.

Men de tal holder nok ikke særlig mange vegne. Jeg har fået nogle tal fra Odense Kommune – det er landets tredje- eller fjerdestørste kommune – der siger, at alene for de 3-årige vil det koste Odense Kommune 4,38 mio. kr., for de 4-årige 4,3 mio. kr. Det vil sige, at alene Odense Kommune kommer til at betale ca. en tredjedel eller en fjerdedel af alle de udgifter, som ministeriet siger det vil koste over hele landet.

Det vil vi meget gerne have uddybet. Vi vil godt have at vide, hvor meget det kommer til at koste i de forskellige kommuner, og om det

ikke får langt, langt større økonomiske konsekvenser end det, der står i bemærkningerne her. Det var L 65.

Hvis vi tager L 66, synes vi, at ideen er god. Jeg vil godt indlede med at konstatere, at vi egentlig godt kan støtte forslaget, fordi ideen med, at man forstærker undervisningen i dansk for de personer, som ikke har dansk som modersmål, er rigtig og vigtig. Det er efter vores overbevisning meget vigtigt for deltagelse i det danske samfund og arbejdsliv, at kendskabet til det danske sprog er rigtig godt, sådan at muligheden for integration og muligheden for at få arbejde i samfundet bliver forbedret. Det er derfor godt, at man også med dette forslag forbedrer mulighederne for flygtninge og indvandrere, men spørgsmålet er, om det ikke også er på tide, at vi opstiller krav til de tosprogede.

Det bør forventes, at også de fremmede gør en større indsats for at lære det danske sprog og være meget mere bevidste om, hvad der kræves for at blive integreret i det danske samfund. Derfor mener vi fra konservativ side, at der også skal stilles krav om, at flygtninge og indvandrere, der ikke kan tale dansk, aktivt følger danskundervisning som betingelse for at få dansk bistandshjælp. Det skal selvfølgelig være med respekt for internationale konventioner m.v., men der bør være mulighed for en debat om offentlige ydelser til udlændinge, herunder hel eller delvis brugerbetaling på det område.

Efter vores opfattelse skal alle følge danskundervisningen for overhovedet at få del i det danske velfærdssamfund, og så synes vi også, der ligger nogle gode incitamentideer i, at man er med til at betale en del af det, sådan at man har et mål med, at man går aktivt ind og får undervisning.

Med hensyn til debatten om, hvor det skal ligge, har det jo været en meget intensiv debat, og vi har alle sammen fået en hulens masse breve og kommentarer om det. Jeg ved ikke, hvad der er rigtigst. Indtil videre forholder jeg mig til det, som regeringen i hvert fald siger, at det er en del af den samlede pakke, at det skal ud til kommunerne. Men jeg kan godt forstå de argumenter, som alle sprogskolerne og alle, der sidder i systemet, fremfører om, at da man overførte det i 1986, fik man rationaliseret, så antallet kom ned på 60 centre i stedet for 240, og at alle lærerne er tilfredse, alle skolerne er tilfredse, alle brugerne er tilfredse.

Så bør man – selv om jeg er arg modstander af amterne og gerne vil have dem nedlagt –

overveje, om det ikke ligger bedst i amterne. Det stiller jeg blot som spørgsmål, men vi kan altså godt støtte regeringens forslag, hvis det endelig skal være på den led, og hvis vi kan overbevises om det modsatte. Det må jeg sige. Men man bliver jo også nødt til at lytte til de mange argumenter, der er imod.

For os er det vigtigste, at kvaliteten er i top, at der kommer noget ordentlig undervisning til de fremmede, så de får lært noget dansk. Hvor det så skal ligge henne, er ikke så afgørende for os. Vi kan som sagt godt acceptere, at det kommer til at ligge i kommunerne, men man bør også lytte til de mange argumenter, som siger, at det ligger bedst i amterne.

Vi kan støtte forslaget og glæder os til at behandle det nærmere under udvalgsdrøftelserne, for det mener vi egentlig der er behov for.

Pernille Frahm (SF):

L 65 om forskoleaktiviteter for børn helt ned til 4-års-alderen, som har manglende dansk kundskaber, er vi meget positivt indstillet over for.

Vi kan se, at der er sket nogle ændringer i loven, hvor man bl.a. har fulgt op på nogle af de kritikpunkter, vi kom med sidste gang.

Det undrer stadig væk, at bestemmelser, som handler om dagtilbud for børn helt ned til 4-års-alderen, skal findes i en lov om folkeskolen. Vi mener stadig væk, at det rettelig burde være i f.eks. lov om social service, hvor dagtilbud til den aldersgruppe jo ellers findes. Det er daginstitutionernes område, vi bevæger os ind på, og ikke folkeskolens, i hvert fald hvis man skal tage, hvad der står i bemærkningerne om indholdet, alvorligt.

I modsætning til hr. Brian Mikkelsen mener jeg, at det fremgår meget tydeligt af indholdet, at det ikke drejer sig om undervisning, men om aktiviteter, der stimulerer den sproglige udvikling. Man præciserer i bemærkningerne, at det i hvert fald ikke er undervisning i traditionel forstand.

Det andet forslag synes jeg er betydelig mere problematisk, og jeg ved, at der sidste gang var en stor debat om det. Som hr. Brian Mikkelsen også sagde om det her, er det jo nu sådan, at alle er stort set tilfredse med placeringen af det.

Der er andre områder inden for undervisning af voksne indvandrere, som man kan kritisere. Den har været utilstrækkelig, der har ikke været tilstrækkelige tilbud, der har været lange

ventelister, der har ikke været en tilstrækkelig bredde i typen af tilbud.

Hvis man f.eks. er ordblind og skal lære dansk som voksen udlænding, er der ikke nogen tilbud. Så vil man befinde sig i en evig begynderklasse. Hvis man har vanskeligheder, som svarer til, hvad nogle danskere, der skal begynde at lære et sprog eller lære at skrive og læse dansk, har, så findes der ikke rigtig noget tilbud, hvis man er udlænding. Man må befinde sig i en evig begynderklasse i stedet for.

Nu foreslår man så i forlængelse af integrationsloven, at ansvaret for uddannelsescentrene skal overgå fra amterne til kommunerne. Men uanset hvilket syn man har på den nuværende ordning, så virker dette forslag administrativt fuldstændig uoverskueligt og ikke som en forklaring.

Det er kommunerne selv, der skal vælge, hvem de vil lave driftsoverenskomst med. De kan vælge mellem et sprogcenter i en stor kommune, et privat sprogcenter eller et sprogcenter, som de selv opretter. Og man arbejder i forslaget med begrebet »centerkommune«, som om det har en klokkeklar definition. Det er muligt, at det på nogle områder naturligt vil være det ene sted eller naturligt vil være det andet sted, at man skal oprette disse sprogcentre. Den kommune har så pligt til at forestå det overordnede opsyn med undervisningen. De enkelte kommuner skal have ansvaret for deres egne beboere i øvrigt.

Jeg har svært ved at forstå, hvad formålet er med at flytte ansvaret fra amterne til kommunerne, hvis resultatet bliver sådan en rodet model. Hvem er det f.eks., der skal udpege en centerkommune? Hvad sker der nu, hvis ingen kommune vil påtage sig at have sådan et overordnet ansvar? Hvis alle foretrækker at have et eget sprogcenter eller købe sig ind i private sprogcentre, hvad sker der så med små kommuner med få fremmedsprogede? Hvordan skal de kunne sikre bredden i undervisningstilbudet? Skal deres uddannelsessøgende eller undervisningssøgende spredes rundt i et hav af forskellige kommuner for at få bredden dækket?

Det har forslaget ikke rigtig noget svar på, og da man havde debatten sidste gang, understregede den daværende ordfører fra Socialdemokratiet, at forslaget jo ikke var ment som en kritik af den måde, amterne havde løst opgaven på. Den var man sådan set tilfreds med, men

det var alene for at skabe en total kommunalisering af integrationen.

Det undrer mig, at det er så vigtigt, at det hele skal ligge i kommunen, for i mange andre sammenhænge har vi jo en ansvarsfordeling mellem de tre politiske niveauer: stat, amt og kommune. Hvorfor er det så umuligt her?

Hvorfor kan man ikke fordele opgaverne omkring integrationen fornuftigt i stedet for efter sådan en skrivebordsplan? Er de overvejelser, der lå bag, da man i 1986 valgte at flytte ansvaret fra kommunerne til amterne, helt glemt? Er de helt betydningsløse? Har de argumenter, der var for det dengang, ingen vægt i dag?

Som det også tidligere er blevet sagt, gik man jo dengang fra at have 250 sprogskoler til at have 60, og det medførte altså, at man fik en samling af kvalifikationer og dermed også en sikring af, at der var et varieret tilbud til de undervisningssøgende.

Hvordan skal man sikre, at de eksisterende sprogcentre fortsætter? Der er ingen kommuner og især ikke de store kommuner, som i dag ofte er dem, der har sprogcentre liggende, som ønsker at tiltrække flere udenlandske statsborgere. Det er i hvert fald ikke det indtryk, man får, og man kunne da frygte, at de for at sikre sig mod det oven i købet kunne fristes til at lukke nogle af de eksisterende sprogcentre for ikke at tiltrække interessede.

Resten af ansvaret for voksenundervisning ligger jo i amterne, og for os er der en naturlig sammenhæng mellem det og så undervisning i dansk for voksne fremmedsprogede. Der er jo også andre end dem, der skal gennem integrationsprocessen, som har brug for undervisning i dansk som første fremmedsprog. I stedet for fastholder man nu alle fremmedsprogede i kommunerne. Normalt varetager de jo kun de sociale opgaver for voksne. Da forslaget blev førstebehandlet første gang, talte vores daværende ordfører om, at man på den måde klientgjorde ca. 35.000 personer, på trods af at det kun er mellem 7.000 og 8.000 personer, der er omfattet af integrationsprojektet, som altså nu foreslås lagt ud i kommunerne.

Vi synes, det er et problem, men vi vil gerne gå aktivt ind i en grundig behandling af det her område. Vi synes, det er vigtigt at få sikret kvaliteten af voksenundervisningen, også hvor det er danskundervisning for fremmedsprogede. Men vi vil have klarhed over, hvordan man vil lave den struktur, så den kommer til at fungere, inden vi kan sige ja til forslaget.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Det undrer mig lidt, at fru Pernille Frahm har fået den opfattelse, at det er kommunerne, der skal drive sprogcentre, når det af loven fremgår, at både et amt og flere kommuner kan gøre det, og at det også kan ske i form af en selvstændig institution. Så jeg vil høre, hvordan fru Pernille Frahm har fået den opfattelse?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Ifølge forslaget er det en centerkommune, der har ansvaret for sprogcentret. Det er med andre ord en kommune, der har ansvaret for sprogskolen. Så jeg forstår ikke, hvordan det kan misforstås.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Til fru Pernille Frahm vil jeg sige, at det er korrekt, hvis kommunen vælger at drive sprogcentret, men der er faktisk også andre muligheder.

Dora Rossen (DF):

Jeg vil starte med det første forslag. Det er lovforslag nr. L 65 om en forstærket integration af børn af flygtninge og indvandrere. Det hænger nøje sammen med regeringens integrationsplan netop på det område.

Dansk Folkeparti har før udtalt, at vi var kritiske over for forslaget, da det sidst blev behandlet her den 6. februar umiddelbart inden udskrivelse af folketingsvalget. Ved læsning af det nu fremsatte forslag er der ingen tvivl. Dansk Folkeparti kan ikke støtte forslaget, og det er der mange grunde til.

For det første er vi ikke enige med regeringen i, at vi overhovedet skal have en integrationslov. Lovforslaget har jo en baggrund i regeringens handlingsplan om en stærkere integration af flygtninge og indvandrere, og det kan vi ikke følge.

Der næst vil dette forslag betyde en bombe under de i forvejen stramme økonomiske forhold, der er ude i kommunerne. Pasningsgarantier for vores egne børn kan ikke overholdes mange steder. Der er ikke penge til disse garantier. Nu pålægges det kommunen at sørge for, at tosprogede børn, der endnu ikke har begyndt skolegangen, får et tilbud om aktiviteter, der er egnet til at stimulere børnenes sproglige udvikling. De tosprogede børn, der ikke er optaget i en daginstitution, skal så stimuleres et eller

andet sted i kommunen, og det skal tilbydes inden 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 4 år.

I bemærkningerne til forslaget står der, at mange af de meget unge børn har behov for omsorgskrævende foranstaltninger, og der vil jeg godt have lov til at spørge: Hvad menes der med det? Der er vel ikke større behov for dem end for danske børn?

Endvidere står der, at disse behov vanskeligt kan opfyldes i forbindelse med de målrettede aktiviteter i tilbudene.

Flygtninge- og indvandrerfamilier til disse børn aner ikke, hvad det her går ud på, kan jeg forestille mig. Disse forældre har jo deres egen kultur og deres egne opdragelsesmetoder, som er anderledes end danskernes måde at opdrage på, som ikke umiddelbart kan overføres til indvandrer- og flygtningefamilier. Og jeg har oplevet, at de fremmede, når de bliver stillet over for begrebet integration, ikke forstår dette begreb.

Ifølge forslaget kan disse tilbud fra kommunerne, som allerede forudsat efter de hidtidige bestemmelser, være åbne fra 3-års-alderen, og der skal også sættes massivt ind over for de børn, der er i daginstitutionerne i dag.

Her skal bruges rigtig mange ressourcer i form af pædagoger med særligt kendskab til tosprogede børn. Findes der overhovedet så mange pædagoger, som der her skal til, eller lærere for den sags skyld? Jeg tvivler. Og hvad med tolke? Kan det overhovedet lade sig gøre?

Dette forslag er fuldstændig uoverskueligt for de berørte kommuner og særlig for de små kommuner, hvor der er mange børn med forskellige sprog, men kommunerne er jo forpligtede til det.

For ikke at skabe konkurrence over for de forældrebetalte daginstitutionstilbud drejer det sig i første omgang om 15 timer om ugen til disse sprogstimulerende aktiviteter.

Organiseringen af tilbudene er overladt til kommunerne, og det kan ske ved at oprette førbørnehaveklasser eller pædagogiske legestuer eller lignende. Men under alle omstændigheder skal udgifterne afholdes af folkeskolerne, og vore folkeskoler trænger i dag mange steder til et løft, idet selve skolebygningerne efterhånden er temmelig nedslidte. Det hører og ser vi ude omkring, og her er altså også noget at tage fat på.

De tilbud, det her agtes at give børn af flygtninge og indvandrere, kan gøre danske foræl-

dre misundelige, og det er der naturligvis ikke noget at sige til, så meget desto mere som vi, der sidder ude i kommunerne, gang på gang må opleve, at forældre til børn, der trænger til specialtilbud – her tænker jeg nærmest på amterne; dér sidder jeg også – må rende fra Herodes til Pilatus for at få den fornødne hjælp. Og rammerne for disse specialtilbud i amterne er ved at sprænges, idet også mange af de danske elever har brug for særundervisning i form af sprogstimulering.

De økonomiske konsekvenser af forslaget ved jeg ikke holder stik. Med alle de børn med forskellige sprog, der skal ydes hjælp til i form af pædagoger med forstand på at undervise tosprogede elever og med tolke m.v., slår de vurderinger, som undervisningsministeren kommer frem til, ikke til. Og især de små kommuners budgetter, men vel at mærke også de størres, kommer til at mærke, hvad det koster.

Der står i bemærkningerne til forslaget, at det ved beregningerne er lagt til grund, at merudgifterne ved en øget indsats i førskolealderen på længere sigt delvis vil blive modsvaret af, at tosprogede børn ved skolestart har så meget kendskab til dansk, at de ikke skal henvises til modtagelsesklasser, men sådan kan man altså ikke stille et regnestykke op, for det er jo nærmest et slag i luften, og det er jeg altså også overbevist om vil komme frem, når de kommunale parter skal til at forhandle.

Forslaget lægger også op til opsøgende arbejde, og det skal kommunerne sørge for enten via sundhedsplejersker, der kommer i hjemmet, eller på anden måde, og orienteringen skal ved hjælp af en tolk gives i forældrenes eget sprog. Men hvad hvis børnenes forældre siger nej til, at deres børn allerede skal deltage fra 3-4-års-alderen? Det kunne meget vel tænkes. Har man tænkt på den situation? Kommunen kan jo ikke tvinge disse børns forældre, hvoraf mange sandsynligvis ikke forstår meningen med det, selv om det bliver fortalt på deres eget sprog. Jeg tror ikke, de alle sammen har forståelse for det.

Og hvad vil denne lov betyde fremover? Der kommer jo stadig flere flygtninge her til landet fra mange forskellige egne af kloden; tilstrømningen fortsætter ufortrødent. Det er skruen uden ende. Inden man ser sig om, har disse foranstaltninger hobet sig op, og det er faktisk svært at overskue konsekvenserne i fremtiden.

Dansk Folkeparti tager afstand fra lovforslaget og kan ikke støtte det.

Nu vil jeg også lige sige noget om lovforslag nr. L 66:

Det lovforslag er jo ligesom lovforslag nr. L 65 en udløber af lovforslag nr. L 60, som vi lige har talt om.

I 1986 blev undervisning i dansk som andet-sprog for voksne ifølge den nuværende lov lagt ud til amtskommunerne og de to hovedstads-kommuner, og jeg har kendt loven siden 1990, fordi jeg sidder i Vejle Amtsråd for tredje periode og i de foregående to perioder netop har siddet i uddannelsesudvalget. Og det er først inden for de sidste år, der her er foretaget stramninger, og disse stramninger, der bl.a. bestod i at skære ned på antallet af etableranter – vi har jo hørt om en størrelsesorden på 60 – er først nu ved at finde deres form. Det skabte en del hyl og skrig ude omkring, men sprogcentrene forstod signalerne og gav sig til at samarbejde.

Det har været et område, som har været uigennemskueligt, og som der til dels manglede styr på. Og det gik da helt galt, da loven om amternes pligt til at udbyde 18 timers undervisning om ugen skulle indføres. Det kostede mange millioner kroner. Og nu lægges der i dette lovforslag op til, at antallet af undervisningstimer skal øges med 30 pct. i forhold til i dag for alle, der er omfattet af loven – det svarer til godt 25 timer om ugen – og at undervisningstilbudene skal kvalificeres og effektiviseres. Så er mit spørgsmål: Hvordan?

Der tales også om sprogcentre og om, at deres placering som led i integrationsindsatsen skal sikres en sammenhæng med det øvrige voksenuddannelsessystem. Men der foregår jo allerede undervisning ude omkring på de såkaldte sprogskoler, som lejer lokaler forskellige steder, så hvor har man tænkt sig at disse sprogcentre skal placeres? Det vil jeg gerne have et svar på, idet jeg kan frygte, at vi nu skal til at se, at der bliver bygget nye sprogcentre ude omkring, og det er noget, der kommer til at koste, for disse skoler vil garanteret ikke stå tilbage for voksenuddannelsescentre, men have egne bygninger i lighed med samtlige voksenuddannelsescentre, og nogle af disse centre ligner hele paladser. Der mangler ikke noget dér.

Et af de nye tiltag er, at undervisningen nu kan udvides ved, at der også skabes mulighed for undervisning i grundlæggende regning og matematik for dem, der måtte have brug derfor – jamen det foregår jo allerede ude i kommunerne, i hvert fald i den, hvor jeg sidder – og

som et andet tiltag foreslås det, at der skal gives særlige uddannelsesstilbud til ledige, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, samt til personer, der har opnået statsborgerskab.

Yderligere skal der udarbejdes en individuel handlingsplan for hver enkelt. Og hvor mange personer skal der så ansættes til at udforme disse planer? Ude, hvor jeg kommer fra, er der mig bekendt 57 forskellige sprogområder, og for hvert af disse, som er forskellige med hensyn til kultur og religion osv., skal der være en handlingsplan, og dér kommer man jo igen til at ansætte tolke. Det virker altså temmelig uoverskueligt.

Det er jo ikke første gang, arbejdsformidlingerne har lavet den slags handlingsplaner for ledige danskere, og det var en fiasko, og det her kan risikere at blive rent kaos.

Et andet element i lovforslaget er, at undervisningen skal overgå fra amterne til kommunerne, og det er jo pudsigt, for Dansk Folkeparti går ind for amternes nedlæggelse – det skal der ikke herske nogen tvivl om – men vi er altså lidt betænkelige ved denne overdragelse, for tilsyneladende har amterne fået mere styr på undervisningen.

Nogle kommuner har benyttet sig af muligheden for at skære i udlændingenes bistand, og det har på det seneste bevirket, at fraværet ikke er så stort. For det har været et stort problem ude omkring, at kursisterne ikke mødte op til undervisningen, og det har der været mange besynderlige og sjove forklaringer på fra sprogskolerne, men nu har amterne altså strammet kravene over for skolerne. Men der ligger jo et stort problem i, hvordan de mindre kommuner vil tackle situationen.

Som sagt tager Dansk Folkeparti afstand fra lovforslaget og kan ikke støtte det.

Susanne Clemensen (CD):

I CD hilser vi lovforslagene om en forstærket integration af indvandrere og flygtninge velkomne, herunder forslaget om, at børn af flygtninge og indvandrere i førskolealderen skal lære dansk ved, at det gøres obligatorisk for kommunerne at tilbyde aktiviteter, der stimulerer børnenes sproglige udvikling med henblik på tilegnelse af dansk.

Det er naturligvis særlig vigtigt at sikre sprogstimuleringsstilbud til de børn, der ikke er optaget i en daginstitution. Og det er positivt at se, at det klart fremgår af loven, at for at sikre kvaliteten af disse tilbud skal kommunen tilby-

de disse aktiviteter i 15 timer om ugen senest den 1. august i det år, hvor barnet fylder 4 år.

Vi synes også, det er godt, at kommunerne skal tilbyde særlig støtte til børn i daginstitutioner, såfremt det skønnes af pædagogerne eller forældrene, at børnenes sproglige udvikling ikke i tilstrækkelig grad kan fremmes inden for institutionernes egne pædagogiske muligheder.

Dog synes vi, det ligner en svækkelse af integrationen, at man i forhold til det oprindelige lovforslag hæver aldersgrænsen for kommunernes pligt til at give sprogstimulerings tilbud fra 3 år til 4 år og nu blot gør det muligt for kommunerne at give disse tilbud fra 3-årsalderen. Og vi synes ikke, argumenterne for dette er helt overbevisende, da det efter vores mening gælder om at sætte ind så tidligt som muligt.

Bortset fra det synes vi også, det er vigtigt at pointere – som det er blevet fremført af andre ordførere her i dag – at den bedste sprogstimulering uden tvivl fås ved, at disse børn gennem optagelse i daginstitution, dagpleje eller lignende stifter bekendtskab med dansktalende børn og gennem leg og andre sociale aktiviteter med dansktalende børn tilegner sig dansk.

Derfor er det også vigtigt – som det fremgår af bemærkningerne til forslaget – at de 15 timers gratis tilbud om ugen ikke kommer til at virke som en form for konkurrent til daginstitutionerne, hvor forældrene skal betale for at få børnene passet.

Noget andet er, at det er utrolig vigtigt, at kommunerne rent faktisk gør en væsentlig indsats for at orientere forældrene om disse tilbud og om betydningen heraf, da formålet med denne lovændring ellers løber ud i sandet.

Men det er ikke kun vigtigt at orientere om sprogstimulerings tilbudene, men som sagt også at orientere mere bredt om, hvilke fordele der er ved, at børnene kommer i daginstitution eller dagpleje osv. Derfor synes vi, det er meget vigtigt, at der i de midler, der er afsat til det her, også er penge til at gøre en ordentlig informationsindsats.

Allerbedst ville det efter vores mening være, hvis man i informationsindsatsen forsøgte at inddrage nogle af de indvandrerklubber og -organisationer, som findes i enhver kommune, så man undgår den bedrøvelige holdning, som vi danskere har en tendens til at udvise over for dem, der har en anden kultur end vi.

Hvis man ikke gør en ordentlig informationsindsats, kan resultatet jo blive, at man må over-

veje at stille krav til forældrene om, at deres børn deltager i disse tilbud, hvis de ikke går i daginstitution eller lignende, hvor de naturligt får lært at forstå og tale dansk, og det ville efter min personlige opfattelse være et forkert signal at sende til de forældre, for vi må gå ud fra, at de gerne vil deres børn det bedste.

Da vi endnu ikke har nogen evaluering af de frivillige tilbud, som kommunerne i dag kan give på dette område, synes vi i CD også, det er meget vigtigt, at det af lovforslaget fremgår, at undervisningsministeren skal komme med en redegørelse om erfaringerne vedrørende disse tilbud.

Vi er altså generelt meget positive over for dette lovforslag, som vi umiddelbart kan støtte, og som vi synes er tiltrængt, og vi går positivt ind i drøftelserne om dette forslag under udvalgsarbejdet.

Lovforslaget om undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge anser vi i CD for et vigtigt skridt på vejen til en bedre integration af udlændinge, herunder flygtninge, i Danmark. Og det gør vi, fordi vi mener, at det er vigtigt, at kommunerne får ansvaret for undervisningen i dansk som andetsprog for voksne udlændinge, da det også er dem, som fremover skal forestå integrationen af flygtninge og indvandrere, sådan som indenrigsministeren har foreslået med den ny integrationslov.

Vi frygter ikke, at kvaliteten af undervisningen bliver forringet ved, at der åbnes mulighed for, at andre end amterne kan varetage undervisningen. Det fremgår jo af lovforslaget, at undervisnings tilbudene skal foregå på sprogcentre, som kan være kommunale, amtskommunale eller private, herunder selvejende institutioner.

Og vi mener, at det kan være sundt med konkurrence på dette område, når blot man sikrer – som det også fremgår af lovforslaget – at et sprogcenter skal have en størrelse, der muliggør holddannelser, og at det overlades til undervisningsministeren at fastsætte de nærmere regler herom samt om sprogcentre. Det er en klar forbedring, for trods de væsentlige forbedringer i amtsligt regi i de sidste godt 10 år har det været et problem, at undervisnings tilbudene har været for uensartede på landsplan.

Det fremgår af bemærkningerne, at det nuværende antal sprogcentre på ca. 60 på landsplan ikke skal øges, hvorfor det forudsættes, at

kommunerne i videst muligt omfang samarbejder om undervisningsudbud.

Det fremgår endvidere, at det af hensyn til at sikre kontinuiteten og erfaringen i opgaveløsningen vil være hensigtsmæssigt, at kommunerne ved ansvarsovertagelsen tager udgangspunkt i de eksisterende sprogcentre ved beslutning om undervisningens etablering.

Vi tror på, at kommunerne kan og vil løfte denne opgave, og derfor går vi positivt ind i udvalgsarbejdet. Og vi tror ikke på, at de små kommuner vil se en fordel i at oprette deres egne sprogcentre, bl.a. af den grund, at et sprogcenter skal have en vis størrelse og skal kunne udbyde flere forskellige undervisnings-tilbud, hvilket en lille kommune altså ikke vil have mulighed for.

CD støtter som sagt lovforslaget, men det forhindrer ikke, at vi under udvalgsbehandlingen gerne vil være med til at få opklaret nogle ting for at sikre, at den endelige lov kommer til at fungere bedst muligt og giver det kvalitetsløft, som er hensigten med den.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Fru Susanne Clemensen gennemgik bemærkningerne til lovforslaget, men ét er bemærkningerne, og noget andet er de rent faktiske ting, lovforslaget åbner mulighed for, sammenholdt med hvad Kommunernes Landsforening har sagt. Og hvad har de sagt? Jo, de vil sandsynligvis benytte lejligheden til simpelt hen at oprette nye skoler rundt omkring, og det betyder, at man risikerer at smadre et velfungerende system. Jeg vil gerne spørge fru Susanne Clemensen, om ikke Kommunernes Landsforenings hørings svar gør indtryk på CD's ordfører.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne sige, at det fremgår af lovforslaget, at undervisningsministeren får overladt beføjelse til at lave regler på området, så vi netop opnår, at kvaliteten af undervisningen bliver af en vis standard, og at der bliver de forskellige tilbud, der naturligvis skal til for at højne kvaliteten. Derfor er jeg heller ikke bange for, at vi vil få flere sprogcentre.

Henrik Svane (RV):

På baggrund af, at vi ved behandlingen af de forrige lovforslag har haft en lang diskussion og en lang politisk debat på holdninger og har

krydset klinger, vil jeg ikke holde en lang tale om disse to lovforslag, som jo er genfremsættelser, men henholde mig til det, der blev markeret fra radikal side ved førstebehandlingen i sidste samling.

Jeg vil dog føje nogle enkelte ting til og sige, at jeg synes, det er en meget positiv sidegevinst med den stimulering, der nu lægges op til for de fremmedsprogede i førskolealderen. For os danskere, der selv har børn i skolen, må bestræbelserne være i takt med det, der ligesom er intentionen, hovedtemaet i integrationslovspakken inklusive de to lovforslag: vi skal netop skabe bedre forståelse for, hvad det vil sige at være fremmed, men også hvad det vil sige at tilpasse sig en anden kultur.

Jeg opfatter det som en sidegevinst, når lovgivningen om sprogstimulering kommer til at virke, så vi, der har skolesøgende børn, som hver dag møder de fremmede, får bedre mulighed for hurtigere at kunne kommunikere med dem. Det synes jeg er en glædelig ting i det samlede integrationsbillede, som er ved at tegne sig i takt med, at vi kommer længere og længere frem i behandlingen af lovforslagene.

Når det gælder undervisningen af voksne flygtninge og indvandrere, synes jeg også, at intentionerne i lovforslaget om at gøre selve undervisningen meget mere fleksibel, end den har været hidtil, er et meget positivt fremskridt. I mit eget tidligere arbejde med flygtninge i Nordjylland har det indimellem været utrolig vanskeligt at få lagt sprogundervisningen tilstrækkelig tæt på de steder, hvor flygtningenes virkelighed og dagligdag er, men det åbnes der mulighed for med dette lovforslag.

Med disse få bemærkninger vil jeg på Det Radikale Venstres vegne tilslutte mig forslagene.

Søren Kolstrup (EL):

Jeg skal først omtale Enhedslistens holdning til lovforslag nr. L 65 om førskoletilbud til børn af indvandrere og flygtninge.

Med dette forslag bliver det obligatorisk for kommunerne at tilbyde tosprogede børn støtte til fremme af den sproglige udvikling, og jeg vil godt sige, at for os er det et lidt mærkeligt forslag at tage stilling til, fordi det indeholder et princip, vi absolut støtter, og der er et andet princip i forslaget, vi ikke støtter. Selvfølgelig støtter vi forslaget om, at indsatsen over for tosprogede børnehavnere skal øges, for det er godt. Men det andet element i forslaget, der går

på en isolering af tosprogede førskolebørn, kan vi ikke støtte.

Lad mig vende mig mod det, vi ser som det positive i lovforslaget. Samvær og leg mellem børn med forskellige modersmål er en god måde at lære sprog på. Det giver en gensidig påvirkning, og daginstitutionerne er et godt middel til at integrere småfolket, både når det gælder sprog og bredere set med hensyn til normer og motoriske færdigheder. Der kan være situationer, hvor børnehavernes normering ikke rækker til, at der mere målrettet arbejdes med den sproglige kompetence hos det enkelte barn, og derfor er det selvfølgelig positivt, at lovforslaget lægger op til etablering af særlig støtte til de tosprogede børnehavebørn. Så langt så godt.

Men så kommer det andet element i lovforslaget, som vi må vende os mod, nemlig ideen om 15 timers førbørnehaveklasse som en model, der kan give børn med et andet modersmål end dansk de danskundskaber, der skal bruges i folkeskolen. Enhedslisten er stadig imod denne model, og derfor kan vi heller ikke støtte, at kommunerne nu får pligt til at tilbyde den. Derfor er det også et problem, at der i bemærkningerne lægges op til, at tilbudene fortsat skal gives på en folkeskole. Vi har svært ved at se, hvordan 3-årige børn skal finde sig til rette på en skole, der er indrettet til langt større børn.

Nogle steder i landet vil der muligvis ikke engang blive tale om et tilbud til forældre og børn, men om en form for tvang til at deltage under trussel om, at børnene ellers ikke kan komme i den lokale skole. Forældrene kan få at vide, at hvis de ikke melder børnene til førskoletilbudet og møder punktligt frem, vil barnet blive henvist til en modtagelsesklasse, der er placeret langt fra hjemmet, når barnet når den skolepligtige alder, og det anser vi mildt sagt for uheldigt.

Sammenfattende må vi sige, at i og med at der er et negativt element i lovforslaget, har vi svært ved at støtte det, og vi bliver på den baggrund faktisk nødt til at sige nej.

Når jeg vender mig til lovforslag nr. L 66, står vi også i en lidt mærkelig situation, fordi vi også her står over for både et positivt princip og et negativt princip, og lad mig først omtale det positive. Stort set alle er jo glade for den kvalitetsforbedring, forslaget lægger op til: højere timetal, opstilling af klare mål for undervisningen, introduktion af flere fag på sprogskolerne,

midler til udviklingsarbejde og opkvalificering af lærerkrafterne. Alt dette er godt nok.

Til gengæld er vi imod den del af lovforslaget, som også har været til debat i dag, nemlig at overføre ansvaret for danskundervisningen af voksne udlændinge fra amterne til kommunerne. Det er os en gåde, at man er på vej til at smadre et velfungerende system. Denne opgave blev i 1986 flyttet den modsatte vej, og argumenterne for at flytte opgaven tilbage igen er ikke på nogen måde overbevisende. Opgavefordelingen mellem stat, amt og kommune skal afgøres af, hvilken regional størrelse, der bedst løser en bestemt opgave, hverken mere eller mindre.

Vores pointe er, at diskussionen om amterne ikke bare er en organisatorisk diskussion. Det handler dybest set om en ordentlig undervisning i dansk for udlændinge, og det kræver, at der er et tilpas stort elevgrundlag, så der kan laves ensartede hold. Et stort elevgrundlag indebærer, at folk fra vidt forskellige steder, uanset om de kommer fra USA eller Canada eller er flygtninge, kan samles på præcis det hold, som passer til deres niveau. Hvis der på samme hold skal undervises elever med vidt forskellig skolebaggrund, er fiaskoen sikker.

Igen må vi påpege, at kommunernes hørings-svar peger i retning af, at man vil nedbryde den struktur, vi har for øjeblikket. Den nuværende struktur betyder, at der kan samles kursister fra et stort geografisk område uden skelen til kommunegrænserne. Ikke alle kursister kan få et ordentligt tilbud på den nærmeste skole, men i dag henvises der på tværs i et helt amt, og kursisterne er ikke bundet til én skole.

Den nuværende struktur indebærer også, at skolerne har en størrelse, der giver et godt og stabilt pædagogisk miljø, og at udlændinge, der ønsker at lære dansk, kan tilmelde sig på den skole, de ønsker, uden at andre offentlige myndigheder bliver blandet ind i det. Men hvordan vil det blive, hvis vi får den kommunalisering, man lægger op til? Det er jo åbenbart kodeordet i øjeblikket.

Høringssvaret fra Kommunernes Landsforening, som jeg nævnte før, punkterer ministerens fromme ønske om at undgå, at der etableres flere små sprogskoler. Kommunernes Landsforening erklærer frisk og frejdigt, at de naturligvis har tænkt sig at lave det antal skoler, der passer dem. Med den nye lovgivning forsvinder kursisters valgfrihed – det risikerer vi i hvert fald – og den uddannelsessøgende er i kommu-

nens vold, uanset om vedkommende modtager økonomisk hjælp fra kommunen eller ej. Tilmelding skal ske hos kommunen, og skolen skal rapportere om alle elevers fremskridt til den kommunale forvaltning. Man kan spørge sig selv, hvorfor i alverden kommunalt ansatte skal følge med i, hvordan det går voksne, selvførsørgende mennesker i skolen.

Lovforslaget indeholder mange gode intentioner om en forbedret sprogundervisning, men de vil efter Enhedslistens mening ikke blive udfoldet efter en kommunal overtagelse af området. Derfor kan vi ikke – og jeg understreger: På det foreliggende grundlag – støtte lovforslaget, men det skulle være en fornøjelse, hvis det kunne lykkes os at sikre, at den nuværende struktur bliver fastholdt.

Tom Behnke (FP):

Umiddelbart bryder Fremskridtspartiet sig ikke meget om L 65, og det er mest på grund af det tvangselement over for kommunerne, der ligger i forslaget.

Fremskridtspartiet er som tidligere nævnt tilhænger af tiltag, der kan forbedre den generelle danskforståelse; men spørgsmålet er, hvorfor det skal øgede udgifter til, hvis effekten stort set kan opnås uden øgede ressourcer, og her tænker jeg eksempelvis på en bedre spredning af de fremmede børn. Det må også være ret og rimeligt, at forældrene selv ønsker at integrere deres børn i det samfund, de har valgt at leve i, og derfor må og skal de voksne have dette incitament til at give deres børn optimale danskundskaber.

Det, der meget nemt kan blive resultatet af forslaget, er en misforstået godhed i de tilfælde, hvor man kan se, at der er problemer, fordi børnene ikke kan dansk, når de kommer i skole. I stedet for at løse det problem, at forældrene ikke lærer dem dansk, overtager man forældrenes rolle og kompenserer ved at sørge for, at det offentlige lærer børnene dansk, inden de begynder i skolen. Det er misforstået godhed, fordi det igen er med til at styrke den klientørelse af de fremmede, som gør, at de i højere og højere grad læner sig tilbage og siger: Nå ja, men det ordner det offentlige jo. Det offentlige tager sig jo af det hele. Hvis jeg skal til lægen, får jeg betalt en tolk af det offentlige, og hvis jeg skal til afhøring, får jeg betalt en tolk af det offentlige.

De fremmede får det hele serveret på et sølvfad med det resultat, at de meget, meget hurtigt

læner sig tilbage og siger: Hvorfor skal vi selv yde en indsats? Det er problemet, og derfor bør man selvfølgelig gøre det modsatte af det, man gør med forslaget her, for det er at gøre de fremmede en bjørnetjeneste.

Vedrørende L 66 er Fremskridtspartiet selvfølgelig tilhænger af tiltag, der kan forbedre den generelle danskforståelse, eksempelvis med de landsdækkende, afsluttende prøver og efterfølgende andre fag, der forudsætter danskundskaber. Men principielt må det være udlændingenes eget ansvar, at de lærer dansk på et tilstrækkeligt niveau, og det essentielle må derfor være motivationen og ikke en udbygning af et i forvejen tungt og dyrt integrationsprogram. Derfor er Fremskridtspartiet imod det foreliggende forslag.

Der er ingen tvivl om, at mange udlændinge har for dårlige danskundskaber; men bedre danskundskaber er først og fremmest et spørgsmål om motivation, og vi er ret overbevist om, at man tager motivationen fra dem med disse forslag i stedet for at give dem motivation.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det er måske lidt naivt at tage ordet, og det er måske lidt naivt at forvente logisk sammenhæng i tingene fra Fremskridtspartiets side.

Nu har vi faktisk brugt nogle timer på at diskutere integrationslovgivning, men lige for et øjeblik siden sagde hr. Tom Behnke, at vi klientgør de fremmede, så de overhovedet ikke er motiverede for at gøre en egen indsats. Integrationslovforslaget lægger netop op til, at de skal gøre en egen indsats. Man giver dem nogle retigheder, man giver dem nogle pligter, og det sætter dem i stand til at gøre en egen indsats. Men det afviste Fremskridtspartiet blankt, og så står de her og moraliserer. Det er lige ved at være for meget.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Problemet er jo, at fru Dorte Bennedsen er så langt væk i sin egen forestillingsverden, at fru Dorte Bennedsen fuldstændig glemmer virkeligheden.

Fru Dorte Bennedsen og Socialdemokratiet ønsker, at alle flygtninge skal gøres til indvandrere, og at de skal blive her på livstid og de kommende generationer med, uanset hvor meget fred og ro der bliver i hjemlandet. Derfor

ønsker Socialdemokratiet, at flygtninge skal integreres i det danske samfund fra dag ét. Den diskussion har vi jo haft, og den havde vi på de foregående forslag.

Det, der nu ligger på bordet, er så, at man går videre i forhold til de fremmedes børn, integrationen af dem og danskundskaber i skolerne, og her er det igen således, at Fremskridtspartiet har en klar adskillelse mellem, om man er flygtning, eller om man er indvandrer.

Det væsentlige i de her forslag, og det var det, jeg sagde, er, at man gør de fremmede en børnetjeneste i stedet for at give dem en motivation til at lære dansk, så de selv kan lære deres børn dansk. Den forsvinder med det her forslag. Det har ikke noget at gøre med integration eller ikke integration. Det har ikke noget at gøre med, om man er indvandrer eller flygtning. Det har noget at gøre med motivation.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg har i mine efterhånden relativt mange år som flygtninge/indvandrerordfører sagt utrolig – utrolig – mange ting, men jeg vil godt bede hr. Tom Behnke komme med bare et enkelt lille citat fra en avis, fra Folketingets talerstol eller hvor som helst fra, som bekræfter det, han lige sagde var min holdning.

Og derudover må jeg så konstatere, at det var naivt at gå herop.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Fru Dorte Bennedsen kan med fordel læse lovforslag nr. L 59 eller nr. L 60, som netop har været behandlet her i Folketinget, fremsat af indenrigsministeren og støttet af Socialdemokratiet.

Jann Sjusen (KRF):

Til den forrige taler kan man måske sige, at dokumentationsevnen ikke er overvældende. Men bortset fra det skal jeg, da mit partis ordfører, fru Tove Videbæk, ikke kan være til stede i dag, fremføre vort partis synspunkter om lovforslag nr. L 65 og nr. L 66.

Vedrørende nr. L 65, lovforslaget om forstærket integration af børn af flygtninge og indvandrere, kan jeg gøre det relativt kort, for jeg kan sige, at Kristeligt Folkeparti kan støtte det af regeringen fremsatte lovforslag. Vi synes, det er et helt rigtigt sigte og de rigtige midler, som angives i lovforslaget med henblik på at sikre i

første omgang de tosprogede børn, der ikke er optaget i daginstitutioner, nogle bedre muligheder senere hen i folkeskolen. Vi tror, at de tilbud, som der lægges op til i lovforslaget, er de rigtige, og derfor kan vi som sagt støtte lovforslaget. Jeg har sådan set ikke så mange flere bemærkninger til det.

Til gengæld melder der sig, når det gælder lovforslag nr. L 66, forslag til lov om undervisning i dansk som andet sprog for voksne udlændinge m.fl. og sprogcentre, bestemt nogle betydelige problemer. Igen kan jeg sige, at det overordnede sigte, nemlig at styrke danskundervisningen, kan vi fra Kristeligt Folkepartis side selvfølgelig være helt enige i; men det, der for os at se er det store problem i dette lovforslag, er selve placeringen af danskundervisningen, hvor regeringen ønsker, at ansvaret skal flyttes fra amterne til kommunerne. Jeg vil gerne sige, at det er vi helt uenige med regeringen i, og det er der tre grunde til.

For det første er det jo sådan, at de øvrige voksenuddannelser ligger i amtligt regi. Derfor synes vi, det er mærkeligt, at man nu skal gøre en undtagelse, også fordi den undervisning, der gives på de nuværende sprogskoler, som hører under amternes område, altså ikke alene sigter mod flygtninge og indvandrere, idet der også er andre end de øvrige i regeringens forslag til knyttede grupper, som modtager undervisning på sprogskolerne. Men vi synes, det er vigtigt at fastholde sammenhængen og forbindelseslinjerne til de øvrige voksenuddannelser ved, at det er amterne, der har ansvaret.

Det andet punkt, som gør os kritiske over for regeringens forslag om at flytte ansvaret fra amter til kommuner, er spørgsmålet om elevgrundlaget for disse sprogskoler. Det er klart, at man selvfølgelig godt kan lægge op til, som regeringen gør, et samarbejde mellem kommuner – oprettelse af det, man kalder centerkommuner – og så fortsat sikre et vist elevgrundlag for sprogskolerne, men vi synes alt andet lige, at når man nu gennem 10 år har opsamlet erfaringer i amterne vedrørende sprogundervisning, er det mærkværdigt, at man så skal bryde den struktur op og lave noget nyt. Det giver for os at se bare et forøget bureaukrati.

Det tredje element ligger så i noget af det, jeg allerede har sagt under punkt 2, nemlig at ekspertisen i dag ligger i amterne, som i øvrigt også for en stor dels vedkommende har et tæt samarbejde med kommunerne. Den ekspertise er vi meget bange for går tabt, også fordi der er

signaler i retning af, at kommuner godt kunne tænke sig at gå mere til biddet med hensyn til at oprette nye og flere sprogskoler. Jeg ved godt, det er en bekymring, regeringen ikke deler, men ikke desto mindre er det vores.

Det fører så samlet til, at vi ikke umiddelbart kan tilslutte os lovforslag nr. L 66, og at vi meget gerne, formentlig sammen med andre partier kunne jeg forestille mig, vil stille et ændringsforslag til regeringens forslag, sådan at vi sikrer, at ansvaret for sprogskolerne stadig er placeret under amterne. Jeg forventer i hvert fald, at flere partier vil være med til at stille et sådan ændringsforslag, også som følge af de drøftelser, der må komme under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Det var hr. Jann Sjursens bemærkninger om placeringen og hr. Jann Sjursens undren over, at undervisningen blev flyttet.

Når det er blevet bedre med sprogundervisningen med den flytning, er det efter vores opfattelse, fordi vi har fået nogle færre centre, og det antal centre fastholdes.

Noget andet er, at integration er mere end sprogundervisning, selv om sprogundervisning er en væsentlig del af det. Kan Kristeligt Folkeparti ikke se en fordel i, at det er den samme, der har ansvaret, og at man bedre kan tilrettelægge hele integrationen inklusive sprogundervisning ved, at det er placeret i kommunerne? Det er jo faktisk den egentlige begrundelse for, at det skal være dér.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Blot et kort svar til hr. Hans Peter Baadsgaard:

Det er klart, at en af grundtankerne i hele udlændingepakken er, at kommunerne skal overtage det fulde ansvar, og jeg vil godt tilkendegive, at det er et rigtigt hovedsigte. Ikke desto mindre synes vi ikke, at man skal være paragrafrytter i denne sammenhæng og være villig til at se helt bort fra, at amterne i 10 år har samlet utrolig stor erfaring på det her område, og sige, at det er lige meget, for vi skal have gennemført det her princip til punkt og prikke.

Jeg mener, at man ved at fastholde ansvaret hos amterne kan nå de positive intentioner, som vi altså også støtter i lovforslaget omkring en forbedret sprogundervisning og forbedret danskundervisning. Det kan sagtens lade sig

gøre, uden at der sker en ændret ansvarsplacering, og det er sådan set det, der er vores pointe.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne indlede med at takke for den, synes jeg, meget positive modtagelse, som begge forslag i og for sig har fået, og den klare anerkendelse af de ambitioner, som ligger bag fremsættelsen af de to forslag: nemlig at øge kendskabet til og beherskelsen af det danske sprog hos flygtninge og indvandrere og dermed også forberede tosprogede børn på den undervisning, som selvfølgelig foregår på dansk, når de møder den i folkeskolens 1. klasser.

Det, som er meget væsentligt at holde fast i denne forbindelse, er, at der må stilles klare kvalitetskrav til den undervisning, som finder sted, og til den måde, hvorpå den finder sted, og at den tager hensyn til de forudsætninger, som de, der undervises, møder med.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi under udvalgsbehandlingen får en tilbunds gående drøftelse af, hvad det vil sige at flytte ansvaret for sprogundervisningen fra amterne til kommunerne. Der synes at være en vis uklarhed og nogle misforståelser om, hvorvidt der fra regeringens side ligger et ønske om, at kommunerne skal kunne skalte og valte med sprogundervisningen, og om der skal genetableres utrolig mange sprogcentre.

Jeg er meget glad for den meget positive vurdering, der er af kvaliteten af undervisningen i amternes sprogcentre, og det er da også vores klare intention at øge denne kvalitet. Dermed er også sagt, at vi forventer, at en lang række – om ikke hovedparten – af de nuværende sprogcentre vil fortsætte enten på kommunalt initiativ, som fælleskommunalt initiativ, som selvejende institutioner eller som entreprenører på den ene eller den anden måde.

Det, som er helt afgørende, er, at den enkelte kommune forholder sig til den enkelte flygtning/indvandrer i en sammenhæng, at man ikke splitter tingene op, men ser på sprog, arbejdsmarked og uddannelse i øvrigt som et samlet hele og forholder sig til det i forhold til den enkelte.

Med hensyn til, hvordan det her skal foregå, vil jeg gerne give tilsagn om, at vi vil søge at afklare så hurtigt, som det overhovedet er muligt, hvordan kommunerne vil håndtere opgaven både i forhold til førskoleundervisning

gen, sprogstimuleringen og i forhold til undervisningen for de voksne.

Det er naturligt vigtigt, at det forberedes ordentligt, således at den erfaring, som er opbygget, og som anerkendes bredt, ikke tabes på gulvet.

Jeg tror, det er helt afgørende, at kommunerne i forhold til sprogstimuleringen af førskolebørnene laver opsøgende virksomhed. Det kan have anden gavnlige effekt end blot at gøre opmærksom på det tilbud, der er, og sørge for, at børnene deltager i det, at der i det hele taget kommer en øget kommunikation og et bedre forhold mellem kommunen og de flygtninge/indvandrere, som bor i kommunen.

Med hensyn til, om det skal være fra det 3. eller det 4. kalenderår, mener vi, det er fagligt og pædagogisk forsvarligt at vente med at begynde til det kalenderår, hvor barnet fylder 4 år, også for at sikre, at det bliver en sprogstimulering og ikke bliver almindelig omsorg, som de ret små børn jo vil have brug for. Man kan spørge sig selv, om ikke barnet måske skal være 4 år for at kunne modtage sprogstimuleringen og ikke være i en meget legende situation.

I forhold til det videre arbejde og økonomien i forslaget mener jeg, det er vigtigt, at vi under udvalgsbehandlingen går i detaljer med beregningsforudsætninger og den præcise forventning til, om det vil medføre de udgifter, som er antaget i bemærkningerne, eller om det vil medføre øgede udgifter.

Under alle omstændigheder vil udgifterne til den sproglige stimulering af førskolebørnene slet ikke stå i nogen form for forhold til de udgifter, vi i øvrigt bruger i folkeskolen, og som vi også bruges i folkeskolen på de svage børn i Danmark. Med det vil jeg bare sige, at det her ikke er særskilt omkostningsfyldt, og at det er kolossalt klart, at vi får pengene igen ved, at børnene taler og forstår dansk, når de møder op i skolen.

Jeg synes, at med den modtagelse, som der er her, er der grundlag for en positiv udvalgsbehandling, hvor vi kan blive enige om forslag, som vil sikre ambitionerne, nemlig at den sproglige beherskelse hos flygtninge og indvandrere øges til gavn både for dem selv og sandelig også for de danskere, som kommer i berøring med dem, da dialog mellem flygtninge/indvandrere og andre danskere nok er den bedste vej til at afklare nogle af de myter, som også

i dette høje Ting synes at eksistere om flygtninge/indvandrere.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 74: Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller påhængsredskab).

Af trafikministeren (Sonja Mikkelsen). (Fremsat 22/4 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Andersen (S):

Da Socialdemokratiets ordfører på området, hr. Erling Christensen, ikke kan være til stede, skal jeg sige, at dette lovforslag har været debatteret meget i Tinget og i udvalget, og at vi i Socialdemokratiet er indstillet på en hurtig udvalgsbehandling, så lovforslaget kan blive udmøntet hurtigst muligt.

Jeg skal samtidig gøre opmærksom på, at SF også er positiv over for lovforslaget.

Erik Jacobsen (V):

Dette lovforslag er en genfremsættelse, som vi i Venstre forlods har tilsikret en hurtig udvalgsbehandling, og vi har ingen betænkeligheder ved at støtte forslaget.

Hastighedsgrænser for kørsel med motorcykel med anhænger er nu afklaret, og når lovforslaget nu også bliver tilpasset EU's regler, forventer vi i Venstre en hurtig udvalgsbehandling, så lovforslaget kan vedtages i denne samling.